

UNIwersYTET
WARSAWski

Wydział Historii
Uniwersytetu Warszawskiego

Sala Kolumnowa

Columned Hall

Uniwersytet Warszawski
Wydział Historii

University of Warsaw
Faculty of History

Sala Kolumnowa, 2026 r.
Columned Hall , 2026

Sala Kolumnowa w budynku Wydziału Historii Uniwersytetu Warszawskiego (w tzw. Gmachu Pomuzealnym) jest unikatowym XIX-wiecznym wnętrzem, którego forma pozostała niemalże nietknięta. Jest to wnętrze w ogromnej części oryginalne, niezniszczone przez koleje losu. Niezwykle cenne.

Początki kolekcji

Kiedy w 1816 roku do życia powołany został Uniwersytet Warszawski, rozpoczęto gromadzenie zbiorów naukowych i artystycznych, które sprowadzano z różnych stron świata. Były to m.in. obrazy, kolekcje mineralogiczne, numizmatyczne i zoologiczne.

Jednym z najcenniejszych zbiorów była kolekcja prawie 550 odlewów gipsowych dzieł sztuki, wykonana na zlecenie króla Stanisława Augusta. Marzeniem ostatniego króla Polski było utworzenie Akademii Sztuk Pięknych. W ciągu swego życia gromadził odlewy gipsowe najcenniejszych dzieł antyku, renesansu czy baroku, które w zamierzeniach króla miały być pomocą dydaktyczną dla przyszłych adeptów sztuki. Monarcha zlecał zakupy i tworzenie kopii gipsowych najcenniejszych dzieł rzeźbiarskich z muzeów i kolekcji włoskich, francuskich, angielskich i niemieckich. Po śmierci króla cały zbiór został powiększony o dodatkowe eksponaty i ostatecznie liczył blisko 700 odlewów.

Columned Hall in the building of the Faculty of History of the University of Warsaw (Former Museum Building) is a unique 19th-century interior whose form has remained almost untouched. It is a largely original interior, undamaged by the vicissitudes of fate. Extremely valuable.

The beginnings of the collection

When the University of Warsaw was established in 1816, a collection of scientific and artistic collections began to be brought in from all over the world. These included paintings, mineralogical, numismatic and zoological collections.

One of the most valuable collections was a collection of almost 550 plaster casts of works of art, commissioned by King Stanislaw August. It was the dream of the last king of Poland to establish an Academy of Fine Arts. During his life, he collected plaster casts of the most valuable works of antiquity, the Renaissance or the Baroque, which the king intended to be a teaching aid for future art students. The monarch commissioned purchases and the creation of plaster copies of the most valuable sculptural works from Italian, French, English and German museums and collections. After the king's death, the entire collection was augmented with additional exhibits and eventually numbered nearly 700 casts.

Marzeniem Stanisława Augusta, ostatniego króla Polski, było utworzenie Akademii Sztuk Pięknych.

The dream of Stanislaw August, the last king of Poland, was to establish the Academy of Fine Arts.

Budynek Pomuzealny
stanął w 1820 r., chociaż
jeszcze przez następne
dwa lata wykańczano
w nim Salę Kolumnową.

*The Former Museum Building
was built in 1820,
although it took two more
years to finish
the Columned Hall.*

Ogromny zbiór króla Stanisława Augusta umieszczono początkowo w Pałacu Kazimierzowskim, ale szybko okazało się, że nie może być to miejsce docelowe na tego typu skarby. W Pałacu było coraz mniej miejsca. Zdecydowano wówczas o budowie nowego gmachu, który z założenia miał być przestrzenią wystawową i muzealniczą.

W 1818 roku ruszyły pierwsze prace. Wiele wskazuje na to, że budynek został zaprojektowany przez Michała Kado – profesora architektury w Szkole Głównej Wileńskiej, a potem na Królewskim Uniwersytecie Warszawskim.

Ostatecznie sam budynek stanął w 1820 roku, chociaż jeszcze przez następne 2 lata wykańczano Salę Kolumnową. Jej rozmiary były iście królewskie – ponad 32 metry długości, z każdej strony rząd siedmiu kolumn. Każda kolumna i pilaster w imitujących jaspis stiukach.

Najprawdopodobniej pilastry i kolumny to jedyne elementy wnętrza, które zachowały oryginalną zieloną kolorystykę. Ostatecznie blisko 400 m² powierzchni (dokładnie 375 m²) Sali Kolumnowej zostało oddanych do użytku w 1822 roku.

King Stanislaw August's huge collection was initially placed in the Kazimierzowski Palace, but it soon became apparent that this could not be the final destination for this type of treasure. There was less and less room in the Palace. It was then decided to build a new edifice, which was intended as an exhibition and museum space.

In 1818, the first works began. There are many indications that the building was designed by Michal Kado – a professor of architecture at the Main School of Vilnius and later at the Royal University of Warsaw.

The building itself was finally erected in 1820, although the Column Hall was still being finished for another two years. Its size was truly royal – over 32 metres long, with a row of seven columns on each side. Each column and pilaster in imitation jasper stucco.

In all probability, the pilasters and columns are the only elements of the interior that have retained their original green colouring. The final nearly 400 m² (375 m² to be exact) of the Columned Hall was completed in 1822.

Zbudowano wielką salę wystawową, można powiedzieć: jedno z pierwszych publicznych muzeów w Polsce.

Do budynku (do Sali Kolumnowej na parterze, ale także do przestrzeni na pierwszym piętrze) przeniesiono odlewy gipsowe po królu Stanisławie Augustie, rzeźby sprowadzone do Polski z Paryża, wszystkie odnowione i oczyszczone, a także cały zbiór zoologiczny i ogromną kolekcję obrazów olejnych, rysunków i modeli architektonicznych.

Jeden z pięciu pierwszych wydziałów Uniwersytetu – Wydział Nauk i Sztuk Pięknych – zyskał ogromną i cenną kolekcję.

Zbiory muzealne Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego dały podwalinę pod utworzenie Muzeum Sztuk Pięknych, które z biegiem lat (1844 r. – Szkoła Sztuk Pięknych; 1862 r. – Muzeum Szkoły Sztuk Pięknych) przekształciło się w Muzeum Narodowe w Warszawie.

A large exhibition hall was built – one might say one of the first public museums in Poland.

Plaster casts of King Stanislaw Augustus, sculptures brought to Poland from Paris, all restored and cleaned, as well as the entire zoological collection and a huge collection of oil paintings, drawings and architectural models, were moved into the building (into the Columned Hall, but also into the space on the first floor).

One of the first five faculties of the University, the Faculty of Arts and Sciences, gained a huge and valuable collection.

The museum collections of the Royal University of Warsaw laid the foundation for the establishment of the Museum of Fine Arts, which over the years (1844 – School of Fine Arts; 1862 – Museum of the School of Fine Arts) became the National Museum in Warsaw.

Zbiory muzealne Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego dały podwalinę pod utworzenie Muzeum Sztuk Pięknych, które z biegiem lat przekształciło się w Muzeum Narodowe w Warszawie.

The museum collections of the Royal University of Warsaw laid the foundation for the establishment of the Museum of Fine Arts, which over the years evolved into the National Museum in Warsaw.

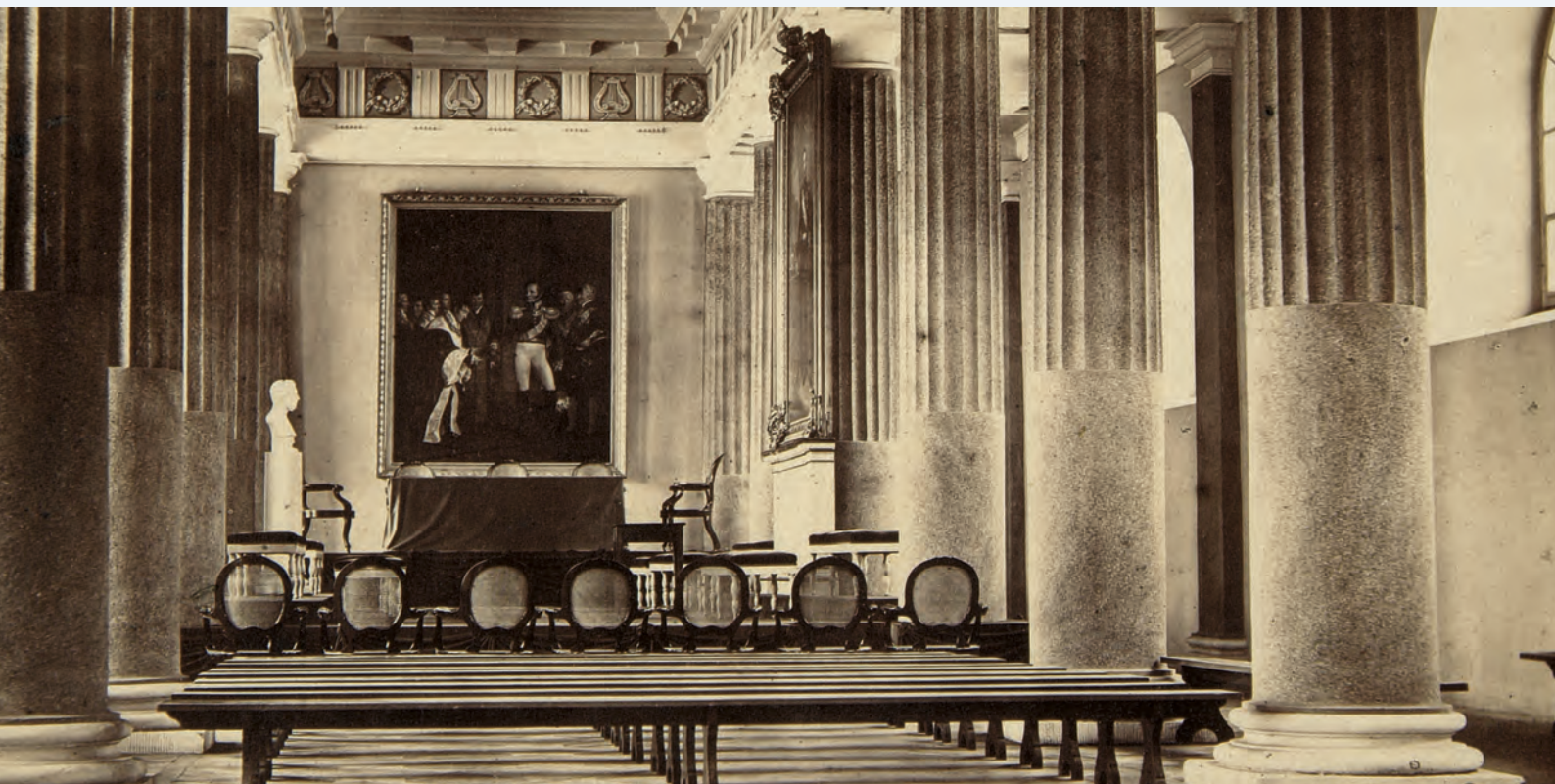
Przez blisko 120 lat sala pełniła swoje muzealne funkcje. Jedyny wyjątek stanowiły lata 1862–1865, kiedy to z Sali Kolumnowej wyniesiono eksponaty i stała się ona na krótko uniwersytecką salą audytoryjną.

Zbudowano w niej wówczas czterostopniowe podium i ustawiono stół prezydialny. Na ścianie zawieszono obraz Antoniego Brodowskiego, przedstawiający nadanie przez Aleksandra I dyplomu ustanowienia Uniwersytetu Warszawskiego. W Sali odbywały się inauguracje i ważne uniwersyteckie uroczystości. Jednak w 1865 roku do użytku oddano odremontowaną aulę Szkoły Głównej i wówczas Sala Kolumnowa ponownie stała się salą muzealną.

For nearly 120 years, the hall fulfilled its museum functions. The only exception was between 1862 and 1865, when exhibits were removed from the Columned Hall and it briefly became a university auditorium.

A four-step podium was built there at the time, and a presiding table was set up. A painting by Antoni Brodowski, depicting Alexander I granting the charter establishing the University of Warsaw, was hung on the wall. The Hall was used for inaugurations and important university ceremonies. However, in 1865, the renovated auditorium of the Main School was put into use and the Columned Hall then became a museum hall again.

Wnętrze Sali Kolumnowej z lat 60. XIX wieku
Interior of the Columned Hall from the 1860s.

W 1938 r., siedem lat po formalnym powstaniu Instytutu Historycznego (1931 r.) nastąpiła przeprowadzka Instytutu z sześciopokojowego lokalu na pierwszym piętrze budynku dzisiejszego Wydziału Prawa i Administracji do Budynku Pomuzealnego. Budynek ten był wówczas świeżo po generalnym remoncie, koniecznym ze względu na pożar, jaki w październiku 1935 r. strawił część znajdującego się nim spektakularnego zbioru z Gabinetu Zoologicznego UW.

Po wybuchu II wojny światowej Budynek Pomuzealny i znajdująca się w nim Sala Kolumnowa podzieliły los większości pozostałych budynków uniwersyteckich – zostały przejęte przez wojsko okupanta. Książki zdołano przenieść do głównego magazynu biblioteki ogólnouniwersyteckiej (księgozbiór ocalał szczęśliwie w 70%). W Budynku Pomuzealnym niemieccy żołnierze urządzali sobie strzelaniny do rzeźb z Sali Kolumnowej. Natomiast w porównaniu do większości zabudowań uniwersyteckich wojna obeszła się z samym Budynkiem Pomuzealnym dość łagodnie. Zniszczeniu – prawdopodobnie od uderzenia bomby lotniczej – uległ tylko jeden z narożników.

In 1938, seven years after the formal establishment of the Historical Institute (1931), the Institute moved from six-room premises on the first floor of what is now the Faculty of Law and Administration to the Former Museum Building. At the time, the building was freshly renovated, necessitated by a fire which, in October 1935, consumed part of the spectacular collection from the UW's Zoological Cabinet.

After the outbreak of the Second World War, the Pomuzeal Building and the Columned Hall in it shared the fate of most of the other university buildings – they were taken over by the occupying army. The books were able to be moved to the main storehouse of the university library (luckily 70 per cent of the book collection survived). In the Pomuzeal Building, German soldiers arranged for themselves to shoot sculptures from the Column Hall. Compared to most university buildings, however, the war treated the Pomuzeal Building itself rather gently. Only one corner was destroyed – probably by an aerial

Uszkodzony w 1945 r. Budynek Pomuzealny
Damaged in 1945 Former Museum Building

Po wojnie w Sali Kolumnowej niestety nie było do czego wracać. Rzeźby (w czasie wojny, w 1940 r. wyniesione przez pracowników naukowych do baraku obok budynku) ostatecznie trafiły na tymczasowe przechowanie do magazynów Muzeum Narodowego. Sala została pustą przestrzenią. Ponieważ warunki lokalowe na innych wydziałach były trudne, Sala Kolumnowa szybko została zaanektowana na pomieszczenia służące całej uniwersyteckiej społeczności i stała się uniwersytecką salą audytoryjną. Organizowano w niej inauguracje roku akademickiego (m.in. pierwszą powojenną inaugurację w 1945 r.). Ale odbywały się w też niej spotkania, zjazdy, wiece czy wigilie. A nawet bale. W zniszczonej Warszawie trudno byłoby znaleźć inne tak reprezentacyjne wnętrze dla akademickich uroczystości.

After the war, there was unfortunately nothing to return to in the Column Hall. The sculptures (taken by academics to a barrack next to the building during the war, in 1940) eventually ended up in the National Museum's storerooms for temporary storage. The hall remained an empty space. As the accommodation conditions in the other faculties were difficult, the Columned Hall was quickly annexed to serve the entire university community and became the university auditorium. It was used for the inauguration of the academic year (including the first post-war inauguration in 1945). But it was also used for meetings, assemblies, rallies and Christmas parties. And even balls. It would have been difficult to find another such representative interior for academic ceremonies in devastated Warsaw.

Wnętrze Sali Kolumnowej zamienione w magazyn biblioteczny. Stan z 2011 r.

The interior of the Columned Hall converted into a library storage area. As of 2011

Coraz częściej okazywało się jednak, że akustyka, która nie była priorytetem przy projektowaniu sali wystawowej, utrudnia organizację wydarzeń typowo uniwersyteckich, takich jak wykłady czy spotkania. Szybko też zorientowano się, że ówczesny Instytut Historyczny obrastał w coraz liczniejszy księgozbiór, którego zwyczajnie nie było gdzie trzymać. I tak oto Sala Kolumnowa w latach powojennych przeznaczona została na magazyn książek biblioteki Instytutu Historycznego. Wypełniona po brzegi metalowymi regałami na książki sala została zamknięta i zniknęła z życia uniwersyteckiego na przeszło 50 lat.

Increasingly, however, it was becoming apparent that the acoustics (which were not a priority for those designing an exhibition hall rather than an auditorium) were making it difficult to organise typical university events – lectures, meetings, etc., and that the Institute was becoming increasingly aware of the fact that there was simply nowhere to keep books. It was also quickly realised that the Historical Institute at the time was growing a book collection that simply had nowhere else to go. And so, in the post-war years, the Columned Hall was intended as a book storage room for the Historical Institute library. Filled to the brim with metal bookcases, the room was closed and disappeared from university life for more than 50 years.

W 2011 roku oddano do użytku tzw. „szklany budynek”, który był przeznaczony głównie na pomieszczenie dla księgozbioru Instytutu Historycznego.

Sala Kolumnowa miała być opróżniona z książek i metalowych regałów. Istniały obawy o stan zachowania jej XIX-wiecznego wnętrza, ale szybko okazało się, że być może umieszczenie księgozbioru w sali uchroniło ją od zakusów PRL-owskiej myśli architektonicznej, która czyniła „postępowe transformacje” – jak się z biegiem lat często okazywało – nieodwracalnie niszcząc wiele cennych miejsc także na kampusie UW.

In 2011, a new building (“Szklany budynek”) was opened, which was mainly intended to house the History Institute’s book collection.

The Columned Hall was to be emptied of its books and metal shelving. There were concerns about the state of preservation of its 19th-century interior, but it soon became apparent that perhaps the placement of the book collection in the hall protected it from the temptations of communist architectural thought, which made ‘progressive transformations’, as it often turned out over the years, irreversibly destroying many valuable places also on the UW campus.

Być może umieszczenie
księgozbioru bibliotecznego
w Sali Kolumnowej
uchroniło ją od zakusów
PRL-owskiej myśli
architektonicznej.

*Perhaps placing the library
collection in the Columned Hall
saved it from the encroachments
of communist-era
architectural design.*

Renowacja Sali Kolumnowej obejmowała usunięcie podłogi z tworzywa sztucznego (PCW), dzięki czemu odsłonięta została lastrykowa posadzka, wylana najprawdopodobniej w pierwszej połowie XX wieku (oryginalna posadzka, udokumentowana na zdjęciu z 1862 r. była drewniana).

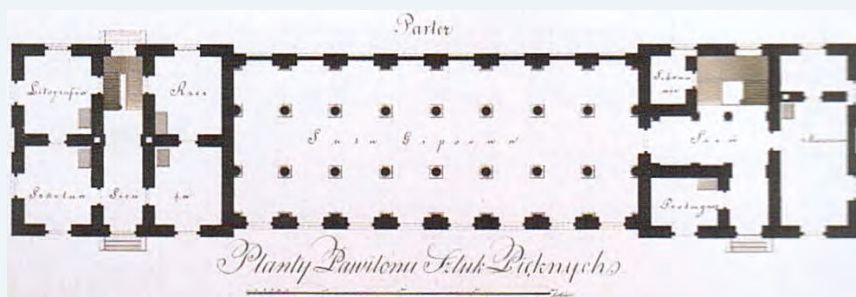
Ciekawostką jest, że Sala Kolumnowa oryginalnie posiadała okna z dwóch stron. Zachowały się tylko te od strony wschodniej. Okna od strony zachodniej zostały zamurowane jeszcze przed I wojną światową (zob. szkic).

The renovation of the Columned Hall included the removal of the plastic (PVC) floor, so that the terrazzo floor, probably poured in the first half of the 20th century, was exposed (the original floor, documented in a photograph from 1862 (photo 1), was wooden).

It is interesting to note that the Columned Hall originally had windows on two sides. Only those on the east side have survived. The windows on the west side had already been bricked up before the First World War (see sketch).

Zdjęcie Sali Kolumnowej z 1862 r.
z drewnianą posadzką
*Photo of the Columned Hall from 1862
with a wooden floor*

Szkic przedstawiający rozłożenie kolumn
oraz zamurowane obecnie okna po stronie
zachodniej
*Sketch showing the arrangement
of columns and the now bricked-up
windows on the west side*

Sala Kolumnowa
po renowacji w 2012 r.
*The Columned Hall
after renovation in 2012*

Póki co nie zdecydowano się na przywrócenie oryginalnego układu okien. Natomiast przeprowadzono prace malarskie, usunięto ubytki w kolumnach i pilastrach (najprawdopodobniej pilastry i kolumny to jedyne elementy wnętrza, które zachowały oryginalną kolorystykę). Zmieniono oświetlenie. Niewielka część kolekcji rzeźb – odrestaurowanych – wróciła do Sali Kolumnowej i z dumą prezentuje się w pięknych przestrzeniach.

Sala Kolumnowa po renowacji została oddana użytkownikom w 2012 roku. Jest to jedyne reprezentacyjne wnętrze z początków tworzenia się uczelni, które przetrwało do naszych czasów.

It has not yet been decided to restore the original window arrangement. However, painting work has been carried out, and cavities in the columns and pilasters have been removed (the pilasters and columns are probably the only elements of the interior that have retained their original colours). The lighting was changed. A small part of the sculpture collection – restored – has returned to the Columned Hall and is proudly displayed in the beautiful space.

The Columned Hall was handed to users in 2012 after restoration. It is the only representative interior from the early days of the university's formation that has survived to the present day.

Wnętrze Sali Kolumnowej.
Stan z 2020 r.
*The interior of the Columned Hall.
As of 2020*

RZEŹBY

w Sali Kolumnowej

SCULPTURES

in Columned Hall

Rzeźby prezentowane w Sali Kolumnowej należą do historycznej kolekcji gipsowych odlewów dzieł sztuki, tworzonej z myślą o edukacji artystycznej.

Odlewy sprowadzono z zagranicznych muzeów i kolekcji, aby umożliwić studentom studiowanie formy, proporcji, anatomii i kompozycji.

The sculptures displayed in the Columned Hall belong to a historic collection of plaster casts of works of art, assembled for the purposes of artistic education.

The casts were obtained from foreign museums and collections so that students could study form, proportion, anatomy and composition.

Michał Anioł
„Ranny niewolnik”
ok. 1513 r.

Odlew gipsowy sprzed 1931 r.
wg fragmentu nagrobka Juliusza II
z Bazyliki św. Piotra w Okowach
w Rzymie. Dziś znajduje się
w Muzeum Luwr w Paryżu

Michelangelo
“Dying Slave”
ca. 1513

*A pre-1931 plaster cast according
to a fragment of the tomb of Julius
II from the Basilica of St Peter in
Fetters in Rome. Today it is in the
Louvre Museum in Paris*

„Mała Herkulanka”

Odlew gipsowy wg rzymskiej kopii greckiej
rzeźby z 320–300 r. p.n.e.

“Little Herculaneum”

*Plaster cast according to a Roman copy
of a Greek sculpture from 320–300 BC.*

Michał Anioł

„Dzień”

1519–1534 r.

Odlew gipsowy sprzed 1931 r. wg fragmentu nagrobka Giuliana di Piero de Medici z kaplicy Medyceuszów w kościele San Lorenzo we Florencji

Michelangelo

"Day"

1519–1534

Pre-1931 plaster cast according to a fragment of Giuliano di Piero de Medici's tombstone from the Medici chapel in the church of San Lorenzo, Florence

Michał Anioł

„Noc”

1519–1534 r.

Odlew gipsowy sprzed 1931 r. wg
fragmentu nagrobka Giuliana di Piero
de Medici z kaplicy Medyceuszów
w kościele San Lorenzo we Florencji

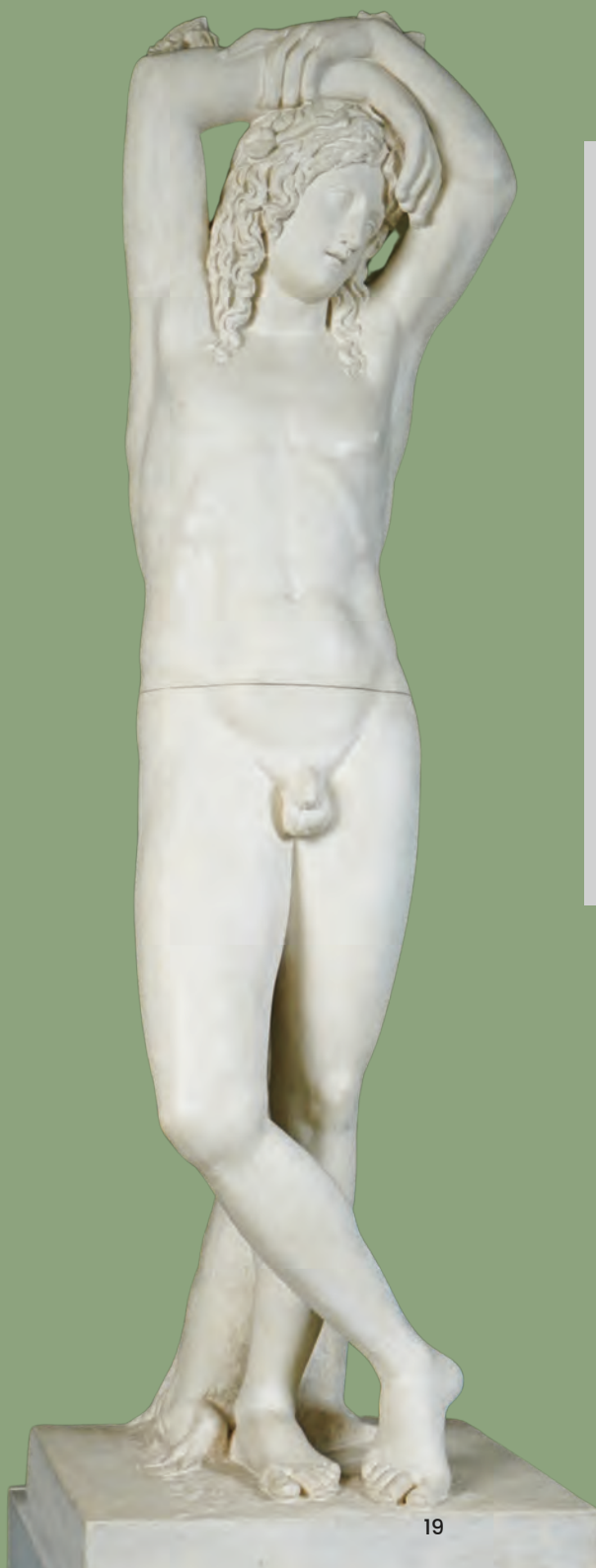
Michelangelo

“Night”

1519–1534

*Pre-1931 plaster cast according to a
fragment of Giuliano di Piero de
Medici’s tombstone from the Medici
chapel in the church of San Lorenzo,
Florence*

„Potos Geniusz Wiecznego Spoczynku”

III w. n.e.

Odlew gipsowy z ok. 1830 r.
wg rzeźby rzymskiej wzorowanej
na rzeźbie greckiej z IV wieku
p.n.e. znajdującej się z Muzeum
Luwr w Paryżu

“Potos Genius of Eternal Rest”

3rd century AD

*A plaster cast of c. 1830
according to a Roman sculpture
modelled on a Greek sculpture
from the 4th century BC. located
in the Louvre Museum in Paris*

Michał Anioł
„Mojżesz”
1513–1516 r.

Odlew gipsowy sprzed 1931 r. wg
fragmentu nagrobka Juliusza II
z Bazyliki św. Piotra w Okowach
w Rzymie

Michelangelo
“Moses”
1513–1516

*Pre-1931 plaster cast according to
a fragment of the tomb of Julius II
from the Basilica of St Peter in the
Fetters in Rome*

„Urania”

Odlew gipsowy Uranii z Bramy
Główniej UW. Lata 80. XX w.

“Urania”

*Plaster cast of Urania from the UW
Main Gate. 1980s.*

„Dione i Afrodyta”

Rzeźba z grupy znanej jako „Trzy mojry” ze wschodniego przyczółka Partenonu. Odlew wg oryginału z ok. 438–432 r. p.n.e., znajdującego się w Muzeum Brytyjskim w Londynie

“Dione and Aphrodite”

Sculpture from the group known as the ‘Three Myrrhs’ from the eastern abutment of the Parthenon. Cast according to an original from c. 438–432 BC, held in the British Museum in London in Rome

Michał Anioł

„Pieta”

1498–1500 r.

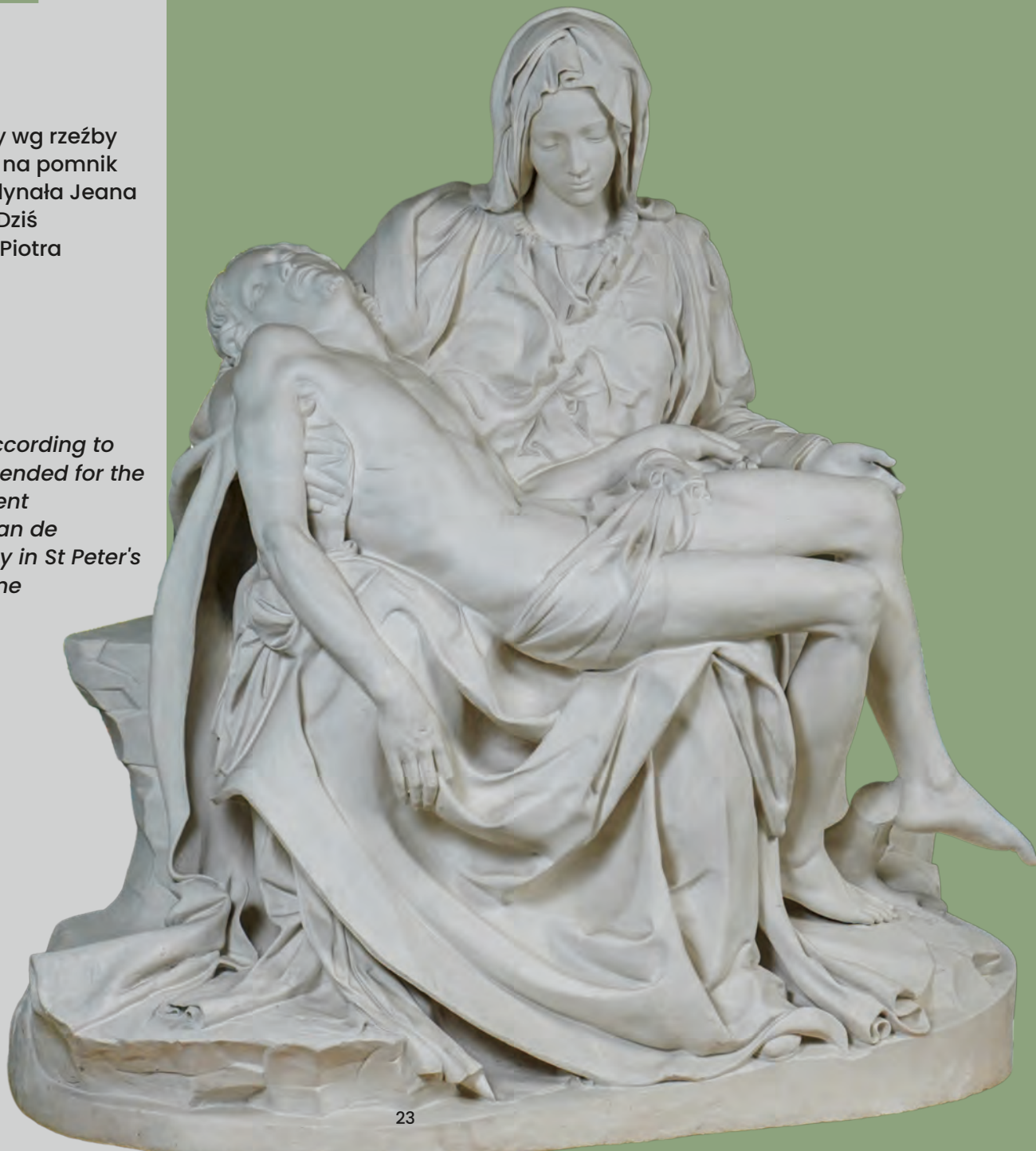
Odlew gipsowy wg rzeźby
przeznaczonej na pomnik
nagrobny kardynała Jeana
de Billheres'a. Dziś
w Bazylice św. Piotra
w Rzymie

Michelangelo

“Pieta”

1498–1500

*Plaster cast according to
a sculpture intended for the
tomb monument
of Cardinal Jean de
Billheres. Today in St Peter's
Basilica in Rome*

„Leto (Latona)”

Rzeźba z grupy znanej jako „Trzy mojry” ze wschodniego przyczółka Partenonu. Odlew wg oryginału z ok. 438–432 r. p.n.e., znajdującego się w Muzeum Brytyjskim w Londynie

“Leto (Latona)”

Sculpture from the group known as the “Three Moyses” from the eastern abutment of the Parthenon. Cast according to an original from c. 438–432 BC, held in the British Museum in London

„Demeter i Kora”

Odlew wg oryginału rzeźby ze
wschodniego przyczółka Partenonu
z ok. 438–432 r. p.n.e., znajdującego się
w Muzeum Brytyjskim w Londynie

"Demeter and Korah"

*Cast according to the original sculpture
from the eastern abutment of the
Parthenon from c. 438–432 BC, held in
the British Museum in London*

„Ceres”

Odlew wg oryginału z III w.
p.n.e., znajdującego się
obecnie w Muzeum Luwr
w Paryżu

"Ceres"

*Cast according to an original
from the 3rd century BC, now
in the Louvre Museum in Paris*

Sala Kolumnowa *Columned Hall*

Uniwersytet Warszawski, Wydział Historii
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
Warszawa

*University of Warsaw, Faculty of History
Krakowskie Przedmieście St. 26/28
Warsaw, Poland*

powierzchnia 375 m²
system nagłośnieniowy z mikrofonami
rzutnik z ekranem
internet / wi-fi
oświetlenie

*surface area 375 m²
public address system with microphonesoverhead
projector with screen
internet / wi-fi
lighting*

Chcesz wynająć salę?

Napisz: promocja.wh@uw.edu.pl
lub zadzwoń: 22 55 20 413

Would you like to rent a room?

*Write: promocja.wh@uw.edu.pl
or call: +48 22 55 20 413*

historia.uw.edu.pl/wydzial/o-nas/sala-kolumnowa

@Uniwersytet Warszawski, Wydział Historii 2026

Broszura powstała we współpracy
merytorycznej z Muzeum UW
www.muzeum.uw.edu.pl

@ University of Warsaw, Faculty of History, 2026

*This brochure was produced in cooperation
with the University of Warsaw Museum
www.muzeum.uw.edu.pl*

Przygotowanie: Agata Ignatowicz-Bocian
Korekta: Marzena Burczyńska
Fotografie: Mirosław Kaźmierczak
Druk: Skarabeusz

*Prepared by: Agata Ignatowicz-Bocian
Proofreading: Marzena Burczyńska
Photography: Mirosław Kaźmierczak
Printing: Skarabeusz*

Gabinet Wzorów Gipsowych w Muzeum Sztuk Pięknych w Warszawie, według rysunku Franciszka Tegazza, 1866. Historyczny widok wnętrza dzisiejszej Sali Kolumnowej

The Gallery of Plaster Casts at the Museum of Fine Arts in Warsaw, after a drawing by Franciszek Tegazzo, 1866. A historical view of what is now the Columned Hall